

Kireän kielijänteen hoito imetyshaasteissa

- KNK erikoislääkärin näkökulma

MARKO JUUTILAINEN

KORVA-, NENÄ- JA KURKKUTAUTIEN ERIKOISLÄÄKÄRI, HÄMEENLINNA

SUOMEN VAUVAMYÖNTEISYYSKOULUTTAJIEN VERKOSTOPÄIVÄT 21.3.2024

Sidonnaisuudet

- ▶ Teen jänneoperaatioita yksityissektorilla ja Kanta-Hämeen keskussairaalassa
- ▶ Ei muita sidonnaisuuksia

Luennon pihvi

- ▶ imetysohjaus!
- ▶ Anamneesin merkitys - Kuuntele äitiä!
- ▶ Aiempi imetyskokemus
 - ▶ Vahva periytyvyys: vanhemmalla "R-koulu" lapsuudessa
- ▶ Tunnista oireet
 - ▶ Ulkonäkö ja oireet korreloivat huonosti
 - ▶ Ei oireita = ei leikkausta

Imetyksen hyödyt

▶ WHO & UNICEF suositus

World Health Organization

Home Health Topics Countries Newsroom Emergencies Data About WHO

Breastfeeding

Credits +

Overview Recommendations WHO Response

WHO and UNICEF recommend that children initiate breastfeeding within the first hour of birth and be exclusively breastfed for the first 6 months of life – meaning no other foods or liquids are provided, including water.

Infants should be breastfed on demand – that is as often as the child wants, day and night. No bottles, teats or pacifiers should be used.

From the age of 6 months, children should begin eating safe and adequate complementary foods while continuing to breastfeed for up to 2 years and beyond.

Fact sheets +

Questions and answers +

Databases and tools +

Resolutions and decisions +

topics/breastfeeding

<https://www.who.int/health-topics/breastfeeding>

Imetyksen hyödyt

- ▶ infektiot ja malokluusio
- ▶ obesiteetti ja diabetes
- ▶ älykkyys

- ▶ Imettäjälle suoja: rintasyöpä, munasarjasyöpä

Victora CG et al. Breastfeeding in the 21st century: epidemiology, mechanisms, and lifelong effect. Lancet 2016. (meta-analyysi)

Anatomia

- ▶ Ei todellinen jänne ("kireä kielijänne") vrt. ankyloglossia/kireäkielisyyys
- ▶ Suunpohjan kalvo oinen rakenne

Clinical Anatomy 32:749–761 (2019)

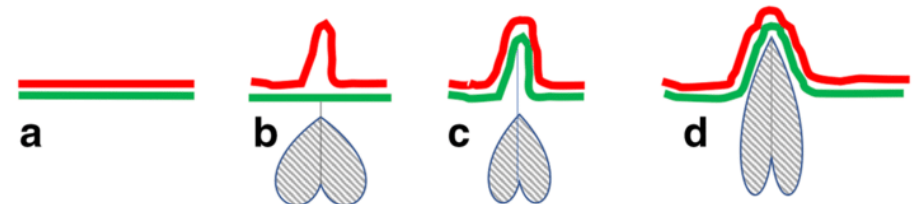
What Is a Tongue Tie? Defining the Anatomy of the In-Situ Lingual Frenulum

NIKKI MILLS,^{1,2} SETH M. PRANSKY,³ DONNA T. GEDDES,⁴ AND SEYED ALI MIRJALILI^{2*}

1. Presumed popular model of lingual frenulum structure: a submucosal band

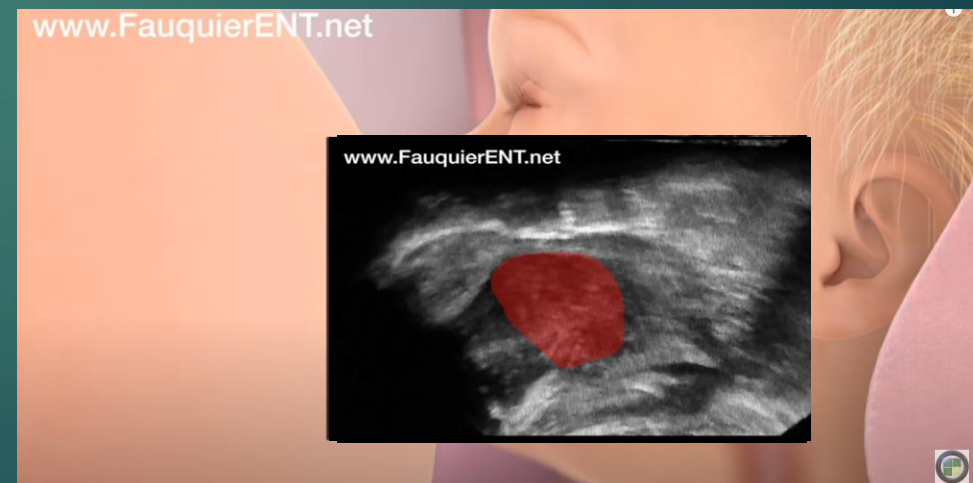
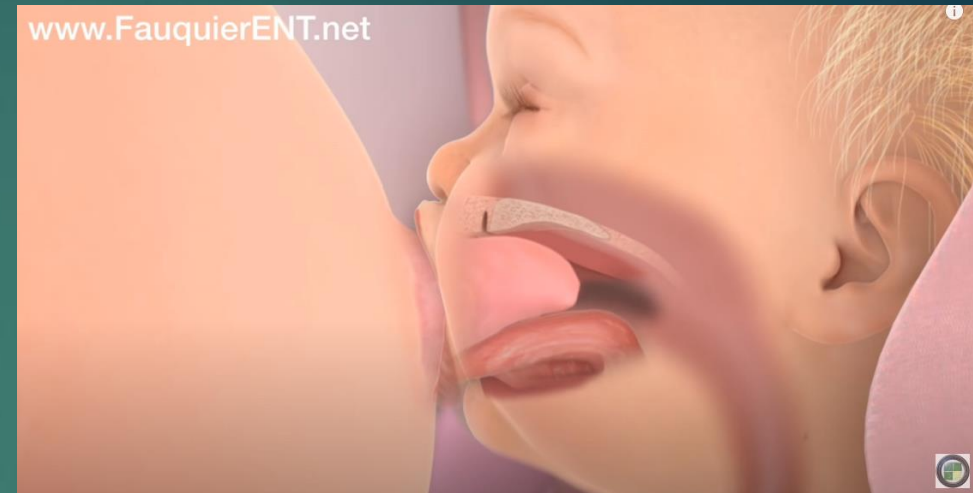
2. New, evidence based understanding of lingual frenulum structure: a fascial layer with overlying mucosa – with explanation for morphological variability

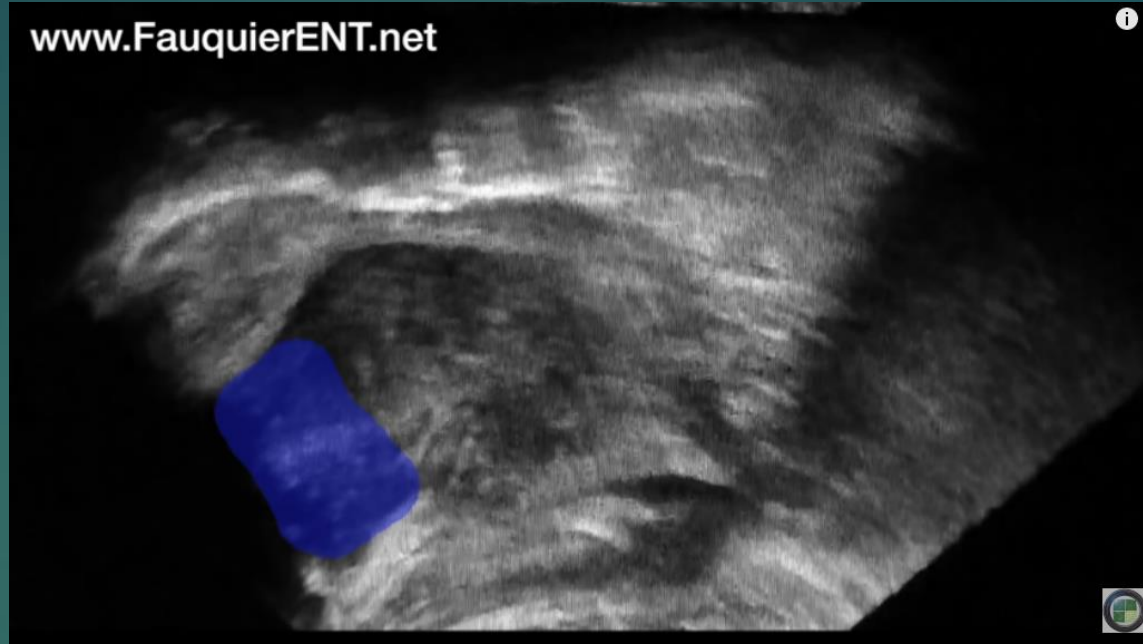
Mills et al 2019

Anterior vs. posterior tongue tie

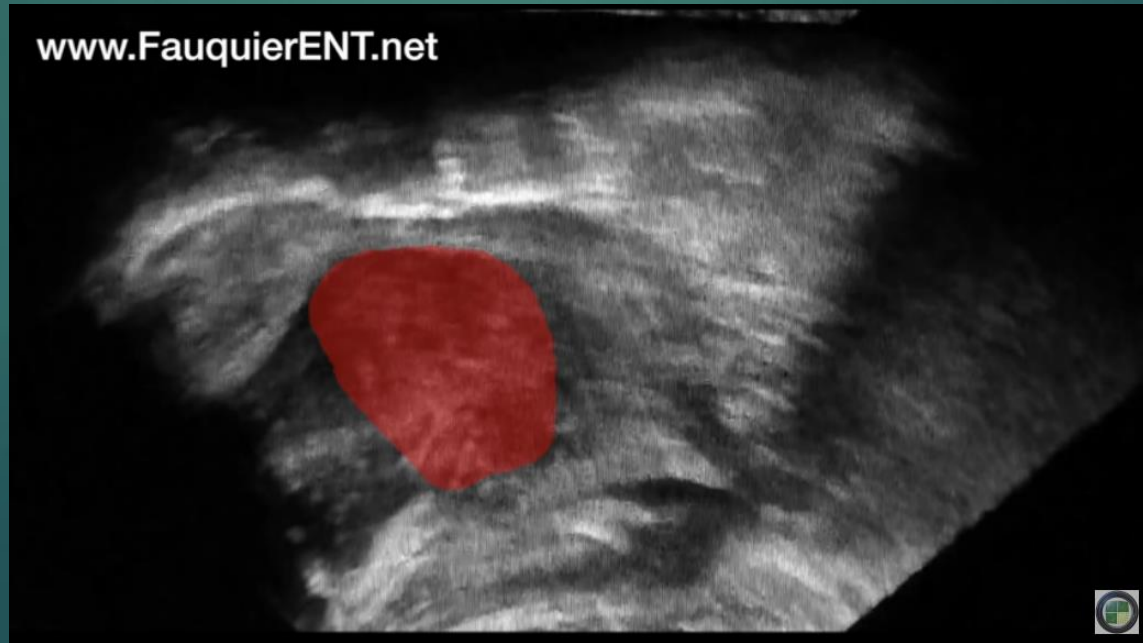
- ▶ Kielen funktio imetyksessä/UÄ

www.FauquierENT.net

www.FauquierENT.net

Oireet

- ▶ Kapea imuote
 - ▶ Imetyskipu ja trauma
 - ▶ Nännin muotoutuminen
 - ▶ Naksuminen
- ▶ Aerofagia = ilman nieleminen
 - ▶ voimakas pulauttelu, refluksi
 - ▶ Ilmavaivat: runsaat pierut, vatsanväänteet, itkuisuus
 - ▶ vihreä uloste
- ▶ Tehoton imu
 - ▶ Paino ei nouse
 - ▶ Pitkät ja/tai toistuvat imetykset; "vauva asuu rinnalla"
 - ▶ Väsähtely rinnalla
 - ▶ Tiehyttukos, rintatulehdus
 - ▶ "Rintaraivarit"

Oireet myöhemmin

- ▶ Kiinteiden syömisen ongelmat
 - ▶ "sihtikurkkuisuus"
- ▶ Äänneongelmat
 - ▶ R - S - D - J

- ▶ Carnino J et al. Speech Outcomes of Frenectomy for Tongue-Tie Release: A Systematic Review and Meta-Analysis. Ann ORL 2024.

Kireän kielijänteen lisäksi...

imetystä voivat samaan aikaan vaikeuttaa

- ▶ Vauvalla
 - ▶ Anatomia: korkea suulaki, pieni alaleuka, kireä ylähuulen jänne
 - ▶ Vartalon jännitystilat/kireydet: torticollis, toispuoleisuus
 - ▶ jopa temperamentti
- ▶ Imettäjällä
 - ▶ Rinnan anatomia
 - ▶ Maidon nousun ongelmat
 - ▶ Runsas maidon erityis - suihkuamalla

Luokittelu

- ▶ Ulkonäköön perustuvat luokittelut Kotlow, Coryllos

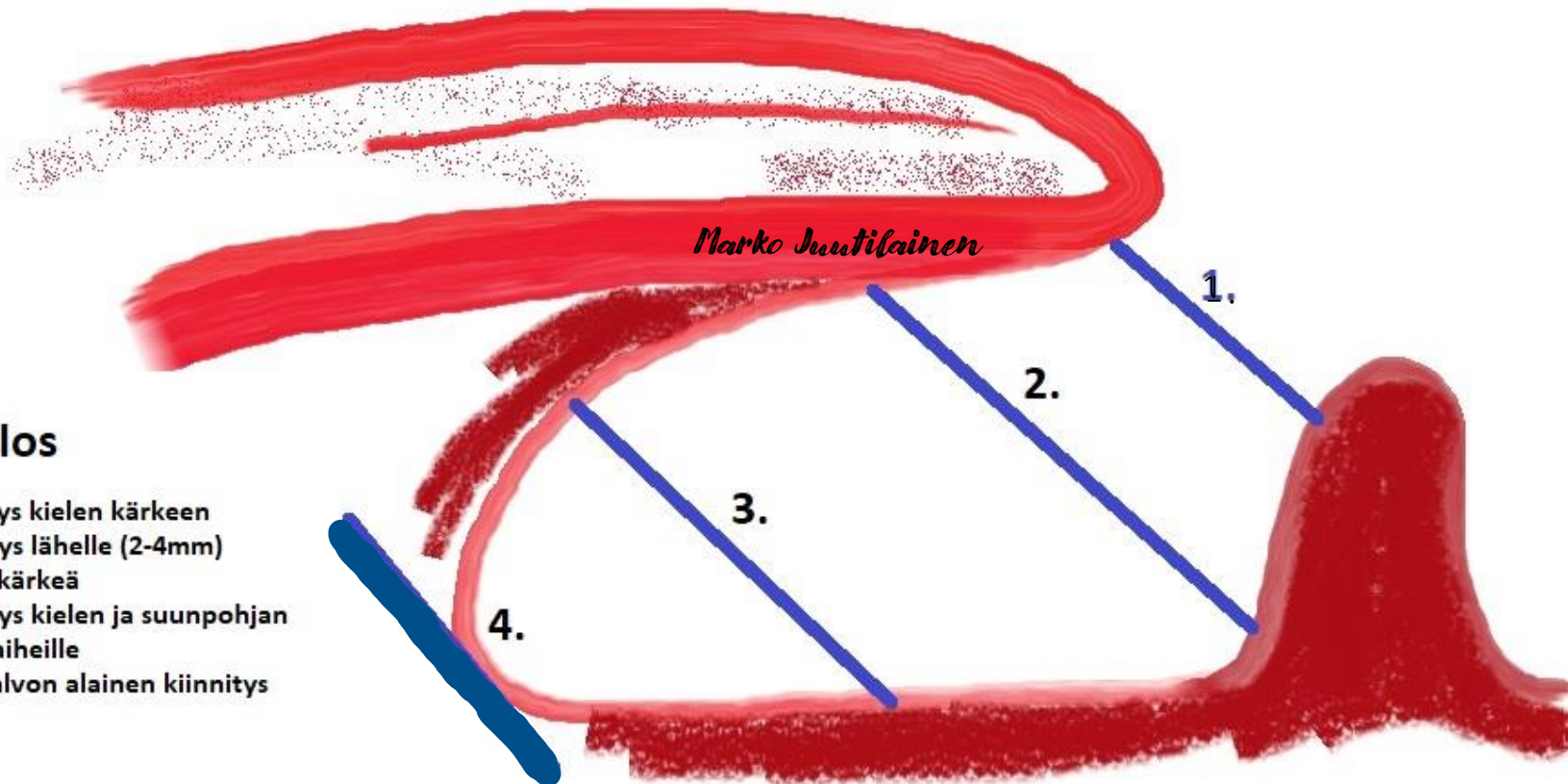
Eivät ota kantaa toimintaan

eivät auta kliinisessä päätöksenteossa

Coryllos

- Type 1: kiinnitys kielen kärkeen
- Type 2: Kiinnitys lähelle (2-4mm) kielen kärkeä
- Type 3: Kiinnitys kielen ja suunpohjan keskivaiheille
- Type 4: Limakalvon alainen kiinnitys

TABBY Tongue Assessment Tool

	0	1	2	SCORE
What does the tongue-tip look like?				
Where it is fixed to the gum?				
How high can it lift (wide open mouth)?				
How far can it stick out?				

© University of Bristol Design and Illustration: Hanna Oakes | oakshed.co.uk

Yhteenveto tutkimuksista

- ▶ Shekher et al, How to Treat a Tongue-tie: An Evidence-based Algorithm of Care, Plast Reconstr Surg Glob Open 2021 Jan.
 - ▶ Meta-analyysi 424 artikkelia, 5 RCT

Muutos HATLFF 4.5 vs. 0 ($p < 0.00001$) (HATLFF max 14p)

Parempi itse ilmoitettu imetyksen onnistuminen RR = 3.48 ($p < 0.00001$)

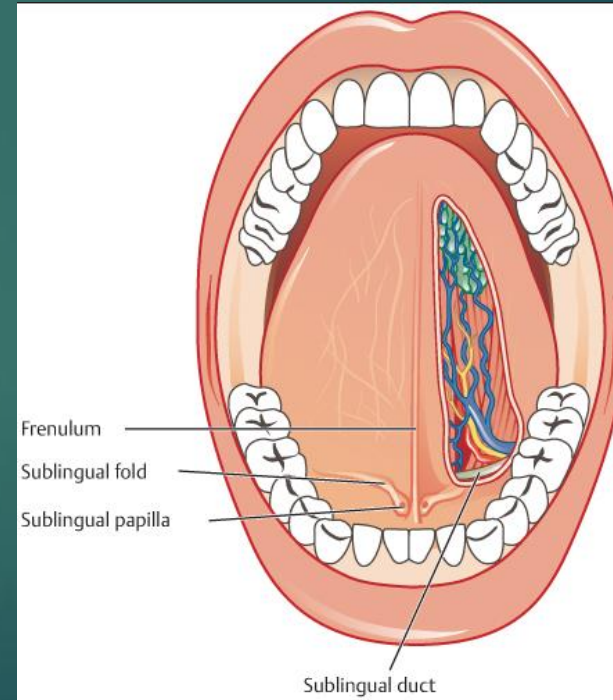
Imetyskivun vähentyminen kyselyssä ($p < 0.00001$)

Leikkaus mahdollisimman varhain < 1kk

Kielijänteen leikkaus: vauva 0-12kk

- Kanta-Hämeen keskussairaala

- ▶ Vastasyntynyt synnytysosastolla: lastenlääkäri leikkaa "kalvoisen etuosan"
- ▶ Jos ongelmat jatkuvat: lähete KNK
 - ▶ Kielijänteen leikkausarvio
- ▶ Leikkaus paikallispuudutuksessa
 - ▶ Puudute vain lääkärin käytössä
 - ▶ Sakset/RF, ei ompeleita
 - ▶ Hemostaasi komprimoiden - valmius bipolaaripolttoon
- ▶ Varottavia rakenteita
 - ▶ Leuanalussylikirauhasten tiehyet ja papillat
 - ▶ Linguaalisuonet
 - ▶ Linguaalihermot

Kielijänteen leikkaus: 2v ja vanhemmat

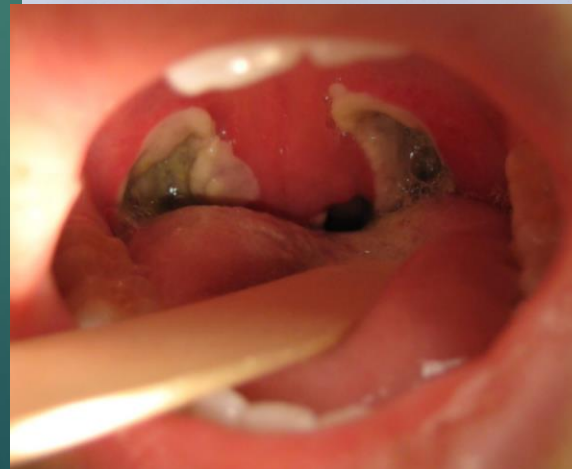
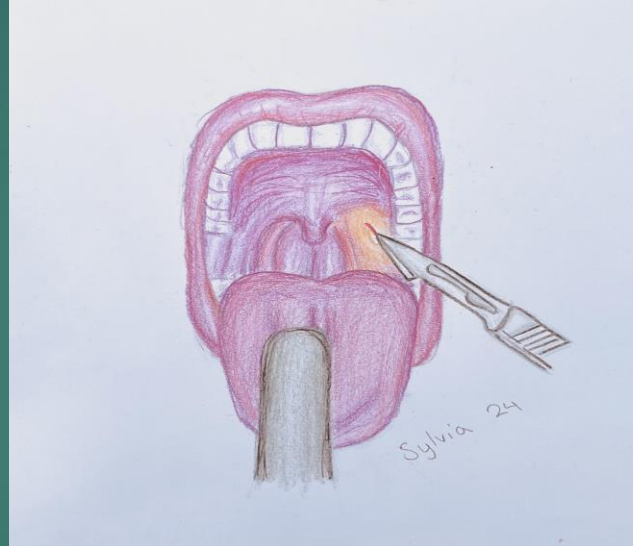
- ▶ Vaatii tavanomaisesti yleisanestesian
 - ▶ Päiväkirurgia
 - ▶ Maskinukutus
 - ▶ monopolaarinen RF/RFA-leikkaus (radio frequency ablation)
 - ▶ Sulavat ompeleet
 - Hyödylliset, vaikka irtoavat nopeasti

Kielijänneleikkauksen jälkihoito

- ▶ Kalvoisen kielijänneleikkauksen jälkihoitoa ei vaadi
 - Ei verta – ei jälkihoitoa
- ▶ Suun limakalvohaavoissa kuroutumistaipumus on hyvin voimakas
 - Ilman jälkihoitoa arpeutuu vääjäämättä takaisin

Limakalvohaavan paranemisprosessi - KNK näkökulma

- ▶ Peritonsillaariabskessi
 - Haavan nopea liimautuminen
- ▶ Tonsillektomian jälkitila
 - Haavan kuroutuminen

Kielijänneleikkauksen jälkihoito

- ▶ Vauvaikäinen 0-12kk
 - ▶ Haavan venytys ja hieronta 4vk ajan (vain jos limakalvohaava)
 - ▶ Jälkihoito **ei** tarpeen kalvoisen kielijänneleikkauksessa
 - ▶ Imetysohjaus
 - ▶ Jännitystilaa laukaiseva hoito ja kielen mobilisointi (mm. vauvahieronta, manuaalinen terapia)
- ▶ Kivun hoito
 - ▶ Ensisijaisesti imetys ja ihokontakti
 - Breastfeeding for procedural pain in infants beyond the neonatal period. [Cochrane Database Syst Rev.](#) 2016
 - ▶ Parasetamoli harkiten

Kielijänneleikkauksen jälkihoito

- ▶ 2v ja vanhemmat
 - ▶ Haavan seudun manipulaatio ei ole realistista – HAMPAAAT
 - ▶ Kielijumppa (yleensä puheterapeutilta)

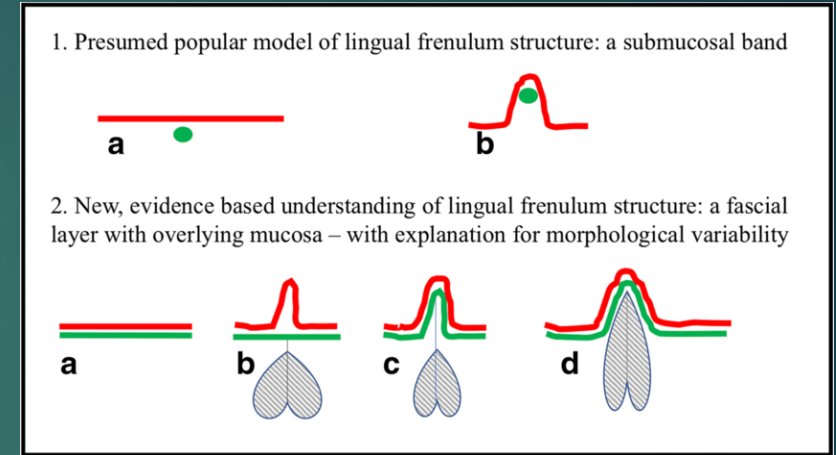
- ▶ Kivun hoito
 - ▶ Tulehduskipulääke 1vk ajan vain päivällä
 - ▶ Tavoitteena ko-operaation parantaminen

Kielen mobilisointi hieromalla

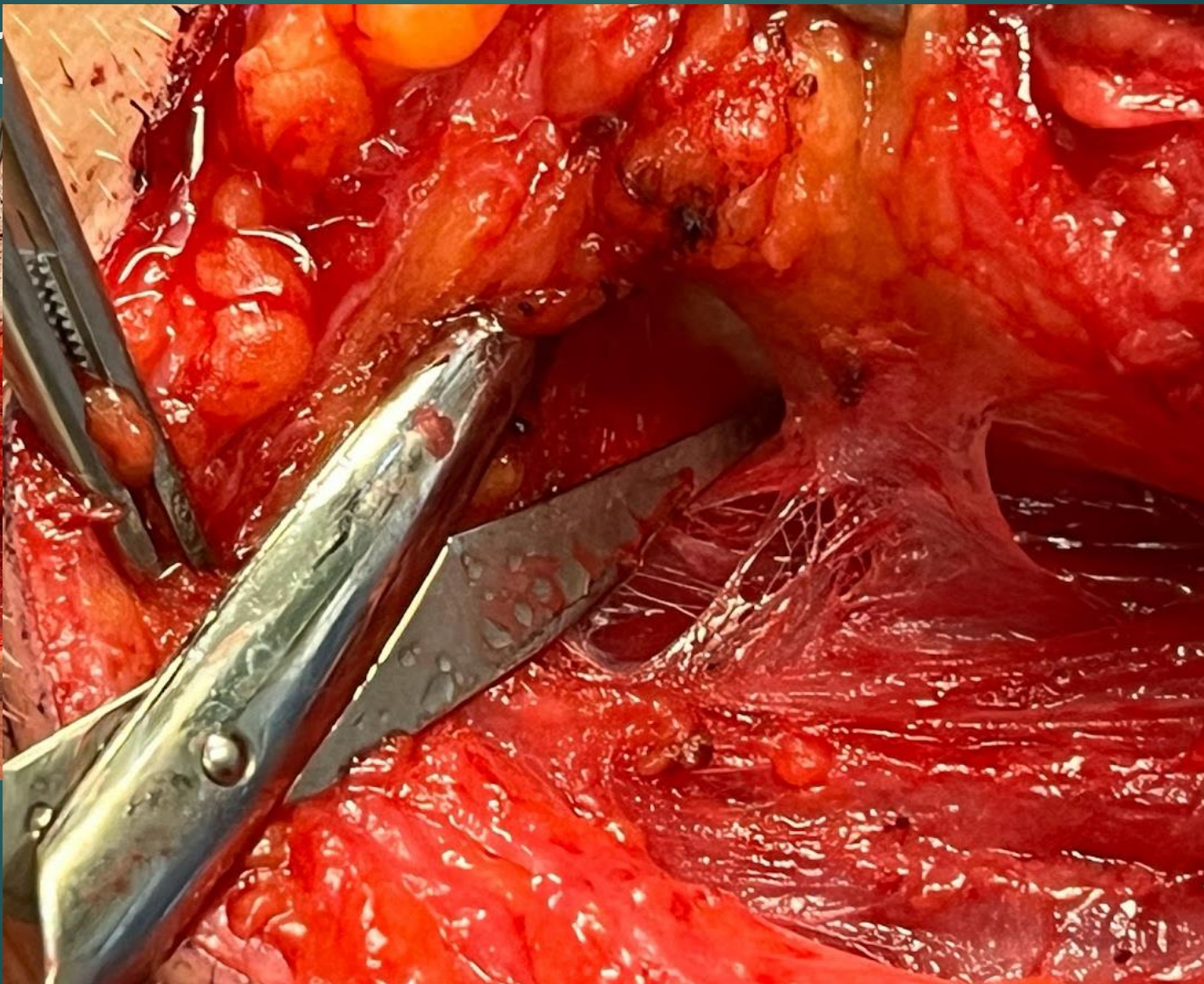
- ▶ Faskiarakenteet ja interfaskiatila

- ▶ Faskioiden välinen liikkuvuus paranee – kielen liikelaajuus paranee

- ▶ Perustuu kirurgisiin löydöksiin ja kliiniseen kokemukseen

Faskiarakenteet ja interfaskiatila leikkauksessa

Komplikaatiot ja kontraindikaatiot

- ▶ Komplikaatiot harvinaisia
 - ▶ Takaisin arpeutuminen - jälkihoito
 - ▶ verenvuoto - valmius bipolaaripolttoon
 - ▶ tulehdus - sively klooriheksidiinillä 2x/pv ä 3-5vrk (Paroex 0,06%)
 - ▶ sylkirauhastiehyen vaurio

- ▶ Relatiiviset kontraindikaatiot: Retrognatia/mikrognatia, hypotonia, neuromuskulaariset häiriöt, vuotohäiriöt

Take home

- ▶ Imetysohjaus ensin
- ▶ Kuuntele äitiä:
 - ▶ Ole herkkä uskomaan enemmän äitiä kuin silmiäsi.
- ▶ Tunnista oireet
 - ▶ Raastava kipu – molemmat itkee
 - ▶ Imetys uhkaa tyssätä
- ▶ Varhainen kiintymyssuhde!

Kirjallisuutta

- ▶ Victora CG et al. Breastfeeding in the 21st century: epidemiology, mechanisms, and lifelong effect. Lancet 2016.
- ▶ Shekher et al. How to Treat a Tongue-tie: An Evidence-based Algorithm of Care. Plast Reconstr Surg Glob Open 2021.
- ▶ Messner et al. Clinical Consensus Statement: Ankyloglossia in Children. Otolaryngol Head Neck Surg 2020.
- ▶ Carnino J et al. Speech Outcomes of Frenectomy for Tongue-Tie Release: A Systematic Review and Meta-Analysis. Ann Otol Rhinol Laryngol 2024.

Kiitos!

